

זמנים לשבת קודש

- הדלקת הנרות 4.03
- חצות היום והלילה 11.37
- עלות השחר 4.58
- נץ הכוכב 6.30
- סוף זמן קרי"ש 8.17 - ב
- סוף זמן תפילה 9.54
- שקיעת החמה 4.42
- מוצאי שבת 5.57

ירל ע"י
התאחדות אברכים
"ויואל משה"
ד'סאטמאר
 נתייחד ע"י כ"ק מורן רביה"ק יו"ע
 בנשיאות כ"ק מורן רבני של ס"א
 בעיה"ק ירושלים תובכ"א

ג'ריון קר"א - שנה ה' - וישב תשס"ח

מגיד תעלומה

חכמת יוסף

ישא פרעה את ראשך מעליך. בפתרון שר האופנים שמעתי אומרים: במעשה שני ציידים שבחנו מי גדול מחבירו, והאחד צייר תינק ובידו אשכול, וכל כך היתה הצורה מותקנת עד שבא צפור לאכול מענבי האשכול, שחשב שהיו ממש ענבים, ובא השני צייר וילון על הלוח, ובא הצייר הראשון לכית זה ודימה שהיה וילון ומש, ושלח ידו לפתחו. ושבחו לצייר השני, כי הראשון הטעה לצפור, והשני הטעה לאדם וגם הוא צייר גדול, והוא פלא. ועוד שהראשון לא הטעה לצפור כי אם בענבים, שאילו היה טועה בתינוק לא שלח ידו בענבים, שתינוק חי ירא הצפור לגשת ליקח ממה שהוא בידו. וזהו חכמת יוסף, שחלם שהעוף אוכל מעל ראשו מוכרח שהוא מת, שאם היה חי היה מתיאד, עד כאן שמעתי.

(פני דוד)

מדה כנגד מדה

וישחטו ש'עיר עזים ר"ת למפרע ע"ש, על ידי שרימה אביו בעורות גדיי עזים רמוהו בניו בשעיר עזים.

(שפת סוד)

נר חנוכה אינו נהוג בנשים מטעם צניעות

ראיתי מי שנתקשה מאי טעמא לא נהגי נשי דידין להיות מן המהדרין, והיכא דליכא זכר והיא מדלקת, היא מוספת והולכת וזרי היא ממהדרין מן המהדרין, ומאי טעמא לא תהיה ממהדרין. ונלפע"ד בתחילה כשתיקנו נר איש וביתו על פתח ביתו מבחוץ, ונמצאו בישראל מהדרין שיצאו לחוץ והדליקו בעצמם נוסף על הדלקת של בעל הבית, אז לא נמצא שום אשה שתהיה ממהדרין, כי אין כבודה לצאת בחוץ ברשות הרבים לעיתות ערב ולהדליק בין האנשים, נהי אמן אין האיש בביתו, ועליה מוטל מצות הדלקה, על כרחא תצא לחוץ להדליק, מכל מקום אם יש כאן זכר המדליק אין מן חסידות שתחמר על עצמה בזה ותביא עצמה לידי חשדא, והשתא אע"ג שכולם מדליקין בפנים מ"מ מנהג הראשון לא זז מקומו, כנ"ל נכון בעוה"י.

(חתם סופר, מס' שבת דף כ"א ע"ב)

משה רבינו התפלל על הצלתם של החשמונאים

מחץ מנתיים קמיו (הרים לג' יא). ראה שעתידין חשמונאי ובניו להילחם עם היונים, והתפלל עליהם לפי שהיו מועטים, י"ב בני חשמונאי ואלעזר, כנגד כמה רבבות, לכך נאמר ברח' חילו ופועל ידיו תרצה.

(רש"י)

מילי מעלייתא

להשבטים יש דין ישראל ולא בן נח

במדרש כששמע יעקב שיוסף איננו רעה אבלתהו אמר או ל שנשאתי שתי אחיות ותמוה. ונקדים מ"ש במהרש"א לתרץ על חטא שתי אחיות לפי שרחל קידש כבר בשבר עבודה, ולא קידש בביאה ותרוייהו היו מקודשת לו באונס, ואין לומר דה"ל לגרש אחת מהם, זה אינו, ד"ל דאבות קודם מ"ת היה להם דין בן נח, ואין להם כריתות ומה שהביא יוסף דבתם רעה שאכלו אבר מן החי, היינו שאכלו מפרקטת ובישראל בשחיטה תליא מילתא ולא היה אבר מן החי, ושבטים ס"ל דדין ישראל להם ולא היה אבר מן החי, ויוסף סבר דדין בני נח להם והוא אבר מן החי עיני ברא"ם. ואיתא בעירוכין כל המספר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים. והשתא א"כ כששמע יעקב דיוסף איננו וחי' רעה אבלתהו, אי"כ מוכח דהדין עם השבטים דדין ישראל להם ויוסף סיפר לשון הרע עליהם, ולכך חי רעה אבלתהו. וא"כ חטא יעקב בבי' אחיות, דכיון דדין ישראל להם הי"ל לגרש אחת, ולכך שפיר אמר אוי לי שנשאתי שתי אחיות, ודפ"ח.

ור"פ דוד

איך נברך ברכת המוציא

וישבו לאכל לחם וכו' מה בצע במדרש פליאה שאמר יהודה הורגין אנו את אחינו ואיך נברך ברכת המוציא. ונ"ל דאיתא בברכות (ל"ה ע"ג) ת"ד מה הוא אומר המוציא לחם מן הארץ ר"נ אומר מוציא וכו' רבנן סברו המוציא דאפיק משמע וכו' ור"נ סבר המוציא דמפיק דכ' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים ורבנן ההוא ה"ק קב"ה לישראל כד מפיקא לכו עבידנא לכו מילתא כי היכי דידיעיתו דאנא הוא דאפיקות יתבון ממצרים ופרש"י שאני הוא שהוצאתי אתכם ע"ש, והנה נודע דלכך הוציאם הקב"ה בעצמו ממצרים דכבר הי' נשלם הזמן של ה' מאות שנים דאם לא נשלם הזמן הי' יוצאים רק ע"י שליח ולכן נשלם הזמן דחל חצי הגלות על בני ישמעאל דהוא ג"כ זרע אברהם ולא בן האמה דהבא על שפחתו אמרינן בדודאי שיחררה שלא יעשה בב"ז, והנה הדיבה הי' שקורין לבני השפחות עבדים ובאמת נשתחררו שלא יהי בב"ז והמה בנים כמבואר בקדמתים ז"ל ולפי"ז מובן המדרש שאמר יהודה אם הורגין אנו את אחינו שדיבר שלא כדיון יען דהשפחות לא נשתחררו אי"כ ה"ה הגר לא נשתחררה וישמעאל לא מקרי זרע אברהם ולא נשלם הזמן אי"כ ע"כ צ"ל דהגאולה הי' ע"י שליח אי"כ אא"ל דהפי המוציא מתחת סבלות מצרים דהקב"ה בעצמו הוציאם ושמע דהמוציא דמפיק משמע ממילא אין לברך המוציא, ודו"ק.

בניו דוד

יוסף התורה

מחזור חגיגי ליום שבת קודש
 מסכת שבועות
 חלקים: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

סדר הלימוד לפד' מקץ - מסכת שבועות							
יום	א	ב	ג	ד	ה	ו	שבת
דף	ה:	ט.	ט:	י.	י:	י:	הורה

מענינא דיומא

יום א' חנוכה

ועל כן כל שמונת ימי חנוכה כלה כלולין ביום הראשון ל"ה לחדש, ומועתה קך הפירוש של דברי הש"ס, זמא חנוכה, למה נקראו ימים אלו חנוכה חם-נה, על זה אמר כנ"ה בכסלו יומי חנוכה, באותו יום כלולין כל יומי חנוכה לך נקרא חם-נה.

והוא על פי מה שכתב הר"ח דביום המילה נקבצו ובאו בתינוק כל הנפש רוח ונשמה כדי שכולם יזכו בנצח מילה אלא שאח"כ מוסתלקין עד שיזכה בהם אחר כך בכח מועשיו, וכבר הגדנו שכן הוא בכל המצוות כנו שרואה בחוש מיום הראשון שמתחיל להניח תפילין או ביום חתונתו שמתורבה הרגש וההתפעלות, וממש הכי הוא, והתועלת בו אף שאח"כ נסתלק מכל מקום הרשימו נגאר בו ועל ידי כך נקל להשיג אחר כך בכח מועשיו, ועל כן יש לומר דכן הוא בחנוכה דכל אורות חנוכה של כל שמונת ימים באים טולם יחד ביום הראשון אלא שמוסתלקין ונשאר הרשימו מהם וזוכין בהן אחר כך יומם, ובתארי"ל איתא דביום ראשון הוא הנדה הראשונה מ"ג מידות של רחמים, וידוע שהוא בכתר והוא כלל כל המידות ובכ"ז ל"ה דהיינו דרנו הש"ס דכ"ה בכסלו יומי חנוכה שכל ימי חנוכה הם כלולין בכ"ה בכסלו, ומועתה יש לומר דהיינו טעמא דבית שמואי דביום הראשון נדליק שמונה, אך בית הלל סברו דהוא יותר ביום הראשון הם מונה מן השמים והדלקה מתייחסת ביותר למה שזוכין מוכח מועשיו, יום אחר יום נותעלה והולך על כן מוסיף והולך וביום השמיני נדליק שמונה, ומכל מקום מוודים בית הלל שביום הראשון נקבצו ובאו כל האורות של כל שמונת הימים וכולל הכל, ובה מיושבת קושית הבית יוסף שביום הראשון היה להם פך אחד ולא היה בו נס, ולה"ל ניהא.

גם לחם יוכל לתת אם יכין שאר לענו, (תהלים ע"ג) הנה שמונת ימי חנוכה הם קצ"ב שעות שהם עולה במספר הג"ם לח"ם יוכל גם יוכל עולה יו"ן במספר ולפי המבואר בס' אשר ברכתו של הקב"ה אינה פחותה מאנף, ובחנוכה לא היה רק שמונה והמותר נתקצ"ב חלקים נשאר לעתיד לזה הג"ם לח"ם יוכל עולה קצ"ב שהם שמונה של חנוכה והגומר עד אלף שהם נתקצ"ב עולה הג"ם לח"ם יוכל ת"ת והו' אם יכין שאר לענו שאר עולה נצ"ד ונק"ה לעשות הכנה תיקף ביום א' אשר מברכים ג' ברכות כמו שרנוז בתבת לח"ם יעשה הכנה על כל הקצ"ב שעות עד יום האחרון.

מילוי דאבות

מה בצע כי נהרוג את אחינו. איתא במדרש אם נהרוג את אחינו איך נברך ברכת המוציא, וצ"ב מה ענין זה לזה. ונראה עפ"י דאיתא במדרש
(רבה פפ"ד ס"ד) א"ר לוי זה עתיד להשיאם לבעלים ע"י ירבעם בן נבט ועתה לכו ונהרוג, הרי דדנו אותו ע"ש העתיד, והנה במדרש (כ"ד פפ"ו ס"ו) פליגי מאי מברך, רבנן אמרי המוציא ר' נחמ"י אמר מוציא, במוציא כו"ו לא פליגי דאפיק משמע, כי פליגי בהמוציא, רבנן סברי המוציא דאפיק משמע, כי כן היתה קודם החטא דאז הוציא הארץ לחם ממש מן הארץ, ר"נ סבר המוציא דמפיק משמע דקאי על לעתיד לבוא שיוציא הארץ לחם, וכי בנזה"ק דפלוגתא זה תלוי במה דפליגי אי בעל תשובה גדול מצדיק גמור, או גדולים צדיקים גמורין יותר מבעלי תשובה, עפ"י מ שכתב בספר יונת אל"ם שכל הנשמות שהיו תלוין באדם הראשון ונדחו בחטאו יהיו לעתיד בעלי תשובה, ונמצא דלמ"ד שעל שם העתיד מברכין היינו מושג דס"ל בעלי תשובה עדיפי, ולכן מברכין המוציא ע"ש העתיד שיתוקן החטא ונהיה כולנו בעלי תשובה, ומאן דס"ל דמברכין מוציא ע"ש העבר היינו מצדיקים גמורים.

עדיפי מבעלי תשובה, ולכן מברכין מוציא בלשון עבר דלפני החטא היו כולן צדיקים גמורים, ע"ד. ומעתה א"ש דברי המדרש, שאמרו השבטים שעתיד הוא להשיא לבעלים, ואף שעתידים לתיקון אחר החטא ויהיו בבחינת בעלי תשובה, מ"מ רצו להרגו כי ס"ל דצדיקים גמורים עדיפי, אמנם יהודה השיב להם דבעלי תשובה עדיפי ויותר ניהא להחיותו, ואף שעתיד להחטיאם בבעלים, מ"מ יבוא על תיקונו לעת"ל, ולכן אמר יהודה מה בצע כי נהרוג את אחינו, וכי תימא שצדיק גמור עדיף, ולכן ניהא שנהרוג אותו שלא להשיאם לבעלים, על זה הביא ראי' דבעלי תשובה עדיפי דאל"כ איך נברך "המוציא" בלשון עתיד, הא צריך לומר מוציא בלשון עבר, וע"כ מושג דבע"ת עדיף, ולעת"ל יבוא על תיקונו, ולכן לכו ונמכרו לישמעאלים. ובוזא יתבאר דברי המדרש הילד אינו ואני אנה אני בא ממעשה בלחה, והנה כתיב שם וישב ראובן אל הבור, וכתב רש"י ל מהיכן שב משקו ותעניתו, והכונה י"ל דאחר שבריר ראובן דבעלי תשובה עדיפי, לכן עשה תשובה על מעשה בלחה, אבל כאשר ראה שהילד אינו א"כ על כרחך דבעלי תשובה אינן עדיפי, לכן אנה אני בא ממעשה בלחה, ואף שעשה תשובה אמנם בעלי תשובה אינם עדיפים מצדיקים גמורים.
(קונטרס תשועה גדולה, מדרשת כ"א כסלו תשכ"א לפ"ק)

ידו עוד פתוחה לקבל שבים

בימי הנוכה עוד נמשך הארת הימים נוראים עלינו כי "מרה"ח אלול ועד הנוכה מאיר ברקיע בעין תבנית יד הפשוטה לקבל אתם בעלי תשובה אשר מאיזהו סיבה נדחי מלשוב בעש"ת ומתקבלת תשובתם עד הנוכה, וסיים ע"ז דודי ונתת ריח פדיונו ויען ש'לדעתו אין ידו עוברת עד זאת הנוכה ועד ככלל" (בני בנימין בשם בני יששכר), ועכשיו הוא הגמור וסוף הפעולה של כל העבודות מרה"ח אלול ועד עכשיו "כי כל התיקונים שנעשה מרה"ח העבר בתקיעת שופר נגמר עתה בימי הנוכה" (תפארת שלמה), וגם עכשיו "בהנוכה הוא גמר החתימה של יום הכיפורים" (לקוטי מהרי"ל), ומעלה יתירה מצינו בו כי אף היותו מן הימים הנוראים הוא בבחינת רחמים ועוד הם ממתקים הדינים כאשר "הרה"ק מו"ה לוי יצחק נ"ע מבאר דימוי אור כי בודאי א"א לדתקים הפסקים והפתקין כפי שנכתב בראש השנה ויום הכיפורים אמנם מתמתקין החתימה של הימים נוראים שמעלה את כל העבודות של ימים אלו "וגם בזה הוא גמר החתימה של ימים נוראים שכל התפילות אשר לא נתקבלו בעוה"ז בימים הנוראים אם עושה תשובה נתקבלו בהנוכה" (דברי המוציא - ויחלה), והוא ע"י כח "האור הגנוז שמחמת נר הנוכה שזוכין בני ישראל שהתפילות שלהם יהא להם עליה" (חסד לאברהם).

שפע מצות הנוכה

והנה "ע"י השמן שאנו מדליקין בנרות הנוכה אנו מאירים בעולמות העליונים וממשיכים למטה השפעות טובות משמן עליון הרומו לחכמה" (פאר ושפט תלדות) וכאשר כן רמז החיול באמרו הנחה עושה מצוה "פ" שגדול שבר המצוה להיות ניהא לאדם העושה להיות לו מנוחה מכל התלאות מסביב" (תפארת שלמה) ואור זו הנתגלה ע"י הדלקת הנרות "גדול כחו מכל המצוות שהרי ממנו בא הרפואה לנפש מכל המצוות" (דברי חיים) וגם זמנו מסוגל לזה "כי הנוכה הוא זמן המשכת הרפואה" (אמרי נעים) וכן "אמר הר"מ מקאברק ז"ל חזקוק לרפואה יכול לפעול בהנוכה" (נורת אבות), וכ"ז הוא בכל ימי ההנוכה כ"ש וכ"ש כמה גדולה ונתעלה מעלת יום זה הנוכה שבה כולוה כל ימי ההנוכה כמבואר בספ"ק. וכן "ידוע מספ"ק אשר היום הזה מסוגל לבנים" (בני יששכר), ועכשיו ביום זה הנוכה הוא גם "בהיות כובש עוון וניצר הסדר" (פלא יתרון האתאסמיופל) שמשפיע הסדים לישראל וכן "ידוע בשם צדיקים אשר יום זה האודרון מסוגל ג"כ להשפעת פרנסה" (שם), ואם כי כל כך גדול מעלת וסגולת יום קדוש זה מאד יש לשפוך שיה ולתפלל ביום זה ואז בודאי נפעל כל טוב.

ימי ההנוכה מעלין בולם

וסגולה זו היא לכל אחד ואחד בכל מצב ומדרגה שהוא "שבחנוכה יש תיקון לכל הנשמות אפילו אתם שפגמו מאד, שהאור מסככת בהם היינו שלא יוכל להתארו בהם ח"י הניצוץ אלקות מ"מ מדליק בהם בחנוכה שיש להם תיקון בחנוכה, ואפי' נכבה ח"י נקודה היתרית מחמת גודל הפגמים אז האור אין מר"ה ויקר לה" (שארית ישראל), וכל כך גדול כחה של ימים אלו "שאפי' אותן הדברים שהן מומעכבי התשובה, בהנוכה יש עוד ממעל ואז גדול כח התשובה, ואפשר לעשות תשובה בקל" (דברי חיים), הרי לך כי בימי ההנוכה מתעלה מעלת כל יודי אף שפגם ביותר וכה מתעלה יותר ביום זה הנוכה שאז "מה שהצדיקים יכולים לפעול מהש"ת ברה"י ויהי"ב, יכול כל אדם לפעול בזאת הנוכה" (נר ישראל ריון), "שאו כל ישראל זוכין לתיקון נשמתם" (פנן אברהם) וא"כ מה מאד יש לי זהר בכל רגע ורגע שיכולין אנו לפעול כמו ברה"י ויהי"ב ממש ויותר שיכולין לפעול כמו הצדיקים כנשמתו ורגע מפורדה.

עכבו עלי יום אחד

וגם שני" פעולתנו ביום זה נמשך הארה והשפעה לכל השנה שכוונת "שני השמיני של הנוכה היא אותה בחינה ממש של שמיני עצרת" ולכן "אומרים צדיקים שהנוכה הוא גמר החתימה" (כת אהרן) וידוע "שענין שמע"צ הוא לשם האדם אל לבו לעצור אצלו השפעת הקדושה הנשפעת בימים הקדושים לכל יפרד מנוכה, ולהמשיך קדושת המועדים על כל ימות השנה, וד"פ קשה על פירדתכם היינו שקשה עלי שתתפירו מגדל בחינת הקדושה של המועדים, וע"כ עכבו עמי עוד יום אחד וע"י היום הזה של שמע"צ יעצרו בקרבם השפעת הקדושה ומשיכו אותה גם לימות החול, ויהיו דבוקים ומקושרים אל הקדושה ולא ידו' ביניהם פרידה כלל גם אחר עבור ימי חר"מ, וממנו יקרו לעבוד את' כל הימים, וכמו"כ אפ"ל גם לגבי הנוכה דממנו זה עצמו רמוזה נוד"ק לעשרת הנוכה ח' ימים ולהוסיף יום ח' ממעט קדשה על פירדתכם, והיינו שלא להפיר מגדל השפעת הקדושה וההארה של ימי הנוכה גם אחר עבור אלו הימים, וע"י יום השמיני יעצרו בתוכם הקדושה וההארה ההיא לכל יפרדו ממנו לעולמים. ומח"ש נקרא יום השמיני "זאת הנוכה" דיום זה היא העיקר של כל אלו הימים שנקראים בשם הנוכה דע"י יום זה תקשרו גם הימים הבאים עם בחינת הקדושה והתגלות אור עליה" (דברי יואל אתאסמיופל).

וידועים דברי הוזה"ק (הגדוף ל"ב) הכתובים על יום שמע"צ שזאת הנוכה הוא כמדתו "מאן דיהיב עם מלכא ונטל ליה בלחודיה כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה" וכמו "מלך שפתה שער אצרות ביום אחד בשנה ובארתו יום כל הרצפה לקח מאצרות המלך את שפפת הפץ וקה, ואוי לכסיל אשר בזה היום ששערי אצרות המלך נפתחים, ולא פנה אלהם רק ישן כל היום" (קדושת לוי קדושה ב), ובכך כל נתי' באותן השנים ומבלי הזמן ונתחיל כל מה שיש באצרות המלך ובפרט "כי כל מה שמרויחין בשאר ימות ההנוכה אפשר עוד לאבד כדוגמת המשחק הדרייל שאפשר לאבד כה שמרויחין, אולם מה שמרויחין ביום זה הנוכה זאת א"א עוד לאבד" (נר ישראל ריון).

בנין ביהמ"ק דלעתיד

ועוד זוכים אנו ביום קדוש זה לעשרת הכנה לבנין בית המקדש העתיד וכמו "שמיני עצרת דמרמז לימות המשח דבכל שבועת ימי הסוטים מרמזין על עוה"ז שיש להאמות חלק בו, ולכך היו מקריבין שבועים פרים בהז' לכפר עליהם, ויום שמיני עצרת מרמז על ימות המשח שישתירו רק ישראל ואין להגויים חלק ב'. וכן היא בהנוכה היא תהלה מענין ימות המשח ושייכא לגאולה העתידה, ולכך נתקן שמונה ימים שהוא מעין גאולה העתידה" (קדושת יעקב), ויום זו הוא הממוצע בין ימינו אלה לגאולה העתידה "דלפי שבהנוכה נשפט ובא מלמעלה השפעת החינוך על הגאולה העתידה להתחנך אל הקדושה הגדולה והאור הגדול ההוא דלעתיד. וקשה לפני הקב"ה פרידתם של ישראל מהארת הקדושה הגדולה המקוה הלה, לכן הוסיף על ימי הגם עוד יום אחד הוא יום ח' שידר ממנו צע להמשיך על ידו השפעת הקדושה הלוו להחך בה גם הימים הבאים" (דברי יואל אתאסמיופל). ובכך מה גדול כוונתו ביום קדוש זה הכלל בו כל סודות ימי ההנוכה וגם כדת ימים הנוראים שעברו עלינו למנוחה וגם כדת הימים הבאים עלינו למנוחה, וגם כדת הגאולה העתידה והחינוך לימים הבאים, ועליו להתחוק לעשרת החכמה הדא"ו ובפרט לימי שוכבי"ם הקדושים אשר זה עומד כבר אחר כתיבתו ולעשות הכנה ע"י "הסתכלות בנר הנוכה לראותם כלבד לתקן כל אחד מה שפגם מעודו בראית העין" (עבודת ישראל) "ועל ידי שראיה אדם ומבטו בנרות של מוצה שהן קודש ממשך על עצמו בחינת קדושה, וע"כ צריך להביט בנר הנוכה לשאוב פתונו קדושתו ולהכניע את צד שמננדו בלבו" (רב סו"ב), וזכות גדול הוא לנו "שנוכל ע"י הבטתו בנר לקדש העינים ומנעתה יהיו העינים קדושים" (שפתי צדק) ע"כ"פ "בימי הנוכה יש עלינו לקבל מנשנינו לרצון רק שיקבל כל אחד ואחד על עצמו להתחנך בעבודת השי"ת לעשות הטוב ודושר בעיני השי"ת" (תפארת שלמה).

הרגיל בנר חנוכה

בגמ' מס' שבת (כ"ג ע"ב): אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח. פירש"י דכתיב (משל ו') כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה. ובבית הבחירה להמאירי (ס"ט שבת) כתב ג"כ דקאי על נר חנוכה, וז"ל: דרך הערה אמרו הרגיל בנר חנוכה דרך חובב מצוה הויין ליה בני תלמידי חכמים לקיים עליו כי נר מצוה ותורה אור.

הוא ובנו תלמידי חכמים

כתב הב"ח (או"ח תרע"א) בטעמא דמלתא דכתבו דהוה ליה בני ת"ח ולא שהוא בעצמו יהיה ת"ח, וז"ל: א"ר הונא הרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח, פירש"י דכתיב (משל ו') כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה. והא דלא קאמר איהו גופיה הוי צורבא מרבנן כדקאמר התם [במרא] אמאן דדחיל מרבנן, יש לפרש דקאמר אי לאו בר הכי הוא, מ"מ זוכה לבנים תלמידי חכמים. ובלבוש (סי' תרע"א ס"ח) הוסיף עוד בענין זה: ולא שייך לומר הוא עצמו יזכה לתורה, כי עם האיש השלם ידבר שכבר הוא בשלימותו.

אמנם בחידושי הר"ם מצינו שבאמת קאי על המדליק בעצמו שיהיה ת"ח, והא לך לשון קדשו: ע"י נר חנוכה זוכן לתורה, והוה מרומז בפסוק (משל ו' כ"ג) כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה זוכן לאור התורה, ומה שלמדו בגמ' שבת כ"ג ב מפסוק זה של נר מצוה ותורה אור, והרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח, אין הכוונה רק על הבנים, אלא אף על הבנים, אך גם המדליק עצמו פועל נ"ח שיוכה לתורה.

מדה כנגד מדה

כתב במאירי (ש"ס): דרך הערה אמרו הרגיל בנר חנוכה דרך חובב מצוה הויין ליה בני תלמידי חכמים לקיים עליו כי נר מצוה ותורה אור, הרגיל במזוזה זוכה לדירה נאה, הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה, הזהיר בקידוש היום זוכה וממלא גרבי יין, וכל אלו מדה כנגד מדה, וכל עוד שמרבה במצוות שכרו מתרבה.

וכתב במנורת המאור (נר ג' כלל ד' ח"ב) לבאר מהו מדה כנגד במדה וז"ל: ולפי שמצוה זו היא תקנת חכמים, הזהיר בה יצאו ממנו בני חכמים כדקתני עלה שם (שבת כ"ג) אמר רב הונא וכו'.

עוד טעם מצינו בר"ף (על עין יעקב) וז"ל: לפי שמלכות עו"כ הרשעה בקשה לשכח תורה מישראל, והצינלו ה' וחזרה עטרת התורה ליושנה, הדלקנו הנרות הללו על הנסים, והרגיל וזריז בנרות חנוכה הוא יורה שחביבה עליו התורה, ולכן יאכל מפרי דרכו, והויין ליה בני תלמידי חכמים דהיינו אור תורה יהיה זורח מורעו.

זה קלי ואנוהו

כתב במאירי (ש"ס) דהרגיל בנר קאי שיעשה את הנר דרך הידור וחיוב, וז"ל: דרך הערה ספרו באחד גדולים שראה באחד שהיה רגיל בשתי נרות ר"ל של חנוכה ושל שבת בהדור ודרך חובב, ואמרי תרי גברי רברבי נפקי מהא, וראה אחד שהיה רגיל באחת בהידור ובחיוב ואמר גברא רבא נפיק מהא, וכאשר פתר כן היה.

וכן כתב הב"ח (או"ח סי' רס"ג): מאי קאמר רב הונא "הרגיל בנר וכו'" דמשמע דאינו אלא רשות, אלא הכי קאמר, אע"פ שחייב בנר של שבת מ"מ יוצא ידי חובתו אפילו אינו יפה, ואם הוא זהיר לעשותו יפה לכבוד שבת הויין ליה בני תלמידי חכמים וכו', וכן דחנוכה נמי הוי פירושו שעושהו יפה דהוי מצוה, ואינו חובה לעשותו יפה.

גם בשו"ע הרב (סי' רס"ג סעיף א') פסק כן, וז"ל: והוא זהיר בו לעשותו יפה, וכל הזהיר בו זוכה לבנים תלמידי חכמים, שנאמר כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה בא אור תורה.

הרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח

עוד מצינו שנכון להדליק בכלי נאה, וז"ל הפלא יועץ: נר שבת ונר חנוכה ידוע מאמר רז"ל (שבת כ"ד) שהזהיר בהן זוכה לבנים ת"ח, וענין הזהירות הוא, שיהא הכלי שמדליק בו נאה ונקי ושידליק בשמן זית זך.

בכל פרטיה ודקדוקיה

אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בני תלמידי חכמים. מה שאמרו רז"ל הזהיר בנר חנוכה הויין ליה בני תלמידי חכמים, מה שאמרו רז"ל הזהיר בנר חנוכה הויין ליה בני זכרים שיהיו ת"ח, והרי כולי עלמא מדליקין נרות חנוכה ואין כולם ולא רובם זוכים לבנים זכרים ושהיו ת"ח, אין לתמוה מזה שהאמת הוא, חכמים הם אמת ודבריהם אמת, וכפי מה שכל העולם מדליקין נרות חנוכה, שרובא דרובא יוצאים ידי חובתו, אבל מעוטא דמעוטא זהירין להדליק כפי כל פרטי המצוות והדיקדוקים, שהזהיר בהדלקתן בכל פרטיה ודקדוקיה יקנה וישגי בכח המצוה ובסגולתה בני חכמים וזכרים ת"ח. ודע כי נרות חנוכה הם ל"ו בכל הח' לילות, והזהיר בהם יזכה לחכמה, והסוד 'לו חכמה ישכילו זאת', כי הזהיר בל"ו נרות של מצות חנוכה יזכה לבנים בעלי חכמה, אימתי אם ישכילו זאת, ר"ל אם יתכוונו להזהר בזאת המצוה בכל פרטיה ודיקדוקיה (קונטרס סוד הדלקת נרות לובי יצחק ב' הראב"ד).

כל המרבה הרי זה משובח

ענין מיוחד מצינו, שהרגיל בנר קאי שיהדר להרבות בנרות, וכתב בסידור עמודי שמים (לר"י עמודין, מסוק השבת אות ל'): וירבה בנרות בכל יכלתו, דרגיל בשרגא טובא נפקין מיניה גברי רברבי (שבת כ"ג).

ובילקוט הגרשוני כתב עוד יותר, שירבה בשמן זית זך, וז"ל: במחבר סעיף א' יא זהיר לעשות נר יפה וכו', במעשה רב להגרי"א ז"ל כתב דהיה רגיל להרבות מאוד בנרות שמן זית וכו', ובהערות דברי שלמה להגאון ר' שלמה כהן מוולנא כתב סמך לדבריו, מדאיאת בשבת (כ"ג ע"ב) חזא דהוה רגיל בשרגא טובא, ולא אמר דהוה רגיל טובא בשרגא, ש"מ דכל המרבה בנרות הרי זה משובח, וזוכה לבנים תלמידי חכמים.

ועוד מצינו דהזהירות הוא להדר להדליק בשמן זית ועי"ז יזכה לבני ת"ח, וז"ל החיד"א בספרו מחזיק ברכה (סי' רס"ד אות ב'): ובמקום שמצוי שמן זית צריך לזהיר בו, דהרגיל בנר הויין ל' בני רבנן וכו', ומטעם זה צריך להזהיר בשמן זית, לזכות לבנים המאירים בתורה, שנזכר בהלכה כשמן זית.

וכן כתב הפלא יועץ להדליק בשמן זית זך, וז"ל: וענין הזהירות הוא, שיהא הכלי שמדליק בו נאה ונקי ושידליק בשמן זית זך.

הרגיל לעשותו יפה יזכה לבנים ת"ח

כתב מרן רביה"ק זי"ע (דברי יואל, ודי דהה) לבאר בדרך נפלא הענין דהרי לא חזינו דהרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח, וז"ל: ונקדים עוד מ"ש חז"ל במס' שבת (כ"ג ע"ב) א"ר חנינא הרגיל בנר הויין ליה בני ת"ח, פירש"י דכתיב (משל ו') כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור

דתורה, והמהרש"א ז"ל דקדק דבכל הני שהזכירו חז"ל שם אמרו לשון הזהיר, כגון הזהיר במזוזה ובציצית ובקידוש, ולמה נקטו בנר הרגיל בנר, והשבות יעקב הקשה על"ד הגמ' הנ"ל דעכשיו בזה"ז שכו"ע רגילים בנר של

שבת וחנוכה, והרי חזינו דלאו הכי הוא עיי"ש, והנה הטור (סי' רס"ד) העתיק לשון הגמ' הנ"ל, ושינה והוסיף בלשונו, וז"ל: והוא זהיר לעשות נר יפה, דא"ר הונא הרגיל בנר שבת להשתדל בו לעשותו יפה, הו"ל בני ת"ח, וכתב הב"ח איכא להקשות דבגמ' סתמא קאמר הרגיל בנר הו"ל בני ת"ח, ומנ"ל לפרשו לעשותו יפה עיי"ש תירוצו, ולדרכינו אפ"ל דקשיא ל' להטור קושיית השבות יעקב הנ"ל, דא"כ הכל יהיו בניהם ת"ח, וגם לשון הרגיל צ"ב כנ"ל, וע"כ הוסיף ביאור דכוונתם ז"ל, שירגיל את עצמו וישתדל בעבודתו לעשותו יפה, ואפשר לומר בלשונו הקדוש, ע"ד שאמר הה"ק מראשיתו ז"ה"ה כשהייתי בדתן רגיל הייתי לומר זיווג יעלה יפה, ככוונה על זיווג העליון, דלעתיד יהיה זיווג שם הוי' ושם אדנ' עולה צ"ה כמנין יפ"ה כידוע ליודעי חן, והנה בני על"ז מכוונים בכל מצוה לכוונה הנ"ל לשם יחוד

זמן שיעור הדלקת נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק, כי מאן דרגיל בנר חנוכה זוכה לבנים זכרים תלמידי חכמים, ובוודאי תלמידי חכמים אינם יוצאים לשוק.

מאור עינים

אמנם מצינו בעיון יעקב (לפני שבת יעקב) שכתב לפרש דהרגיל בנר קאי על המדליק נרות בכל לילה ולא דווקא על חנוכה, וז"ל: בכדי שבניו יאירו בתורה, וז"ל: עיין פירוש רש"י דפירש, על ידי נר חנוכה ושבת דכתיב

כי נר מצוה ותורה אור, ועיין בחידושי הר"ף, ובתוס' מקשה למה כאן נקט הרגיל ובאינך נקט הזהיר במזוזה וכו', ועוד דעכשיו בזמן הזה דכ"ע רגילים במצות נר חנוכה ונר של שבת יהיה לכולם ת"ח, ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דקאי הרגיל בנר כדי שבני ביתו יכולים ללמוד בלילה אצל הנר, ה"ל בני ת"ח, וכיון דאין זה מצוה פרטיות מחויבת נקט לשון רגל, משא"כ באינך מצוה מחויבת כמו מזוזה וציצית, על כל אדם הוא החיוב, רק הזהיר בהו לעשותם כתיקונם ולבדוק אותם שכרו שיש לו דירה נאה וטלית נאה.

ברכת הבנים

הנה בגודל סגולת נר חנוכה אמרו חז"ל (שבת כ"ג) הרגיל בנר הויין ליה בני תלמידי חכמים, וכתב בספיק' בני יששכר (לחנניה טאמאר ב' אות 1) מורגא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעשר פקודת עקרים ועקריות כעין ראש השנה, ולדעתי עיקר הענין ועיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה, עכבה"ק. (ועי' באמרי נגים לחנוכה). אמנם כל בר לבב יבין וישכיל כי חוץ שאין הדבר יוצא מידי פשוטו, וכל חשוכי בני ת"ח יפקדם לטובה ביום הזה, מכל מקום עוד נכלל בפקודה זו לטובה מה שאמרו חז"ל (בפרות מ"ד): לא יהיה בך עקר, לא יהיה ביתך עקר מן התלמידים, כי עיקר ברכת הבנים המה רק בני תלמידי חכמים וחסידים אהובים למעלה ונחמדים למטה, וכדמצינו במדרש (ב"ר פ"ד ס"ה) אצל אברהם שאמר (בראשית ט"ו) ה' אלקים מה תתן לי, אמר לפניו רבוננו של עולם אם עתיד אני להעמיד בנים להכניסך, מוטב לי ואנכי הולך ערירי, ע"כ. ובכן ביום הזה אנו צריכין לעורר רחמים מן קדם אבותינו דבשמיא שנוכה לגדל בנינו על דרך התורה והמסורה, ונזכה לראות בנים ובני בנים עוסקין בתורה ובמצוות, תלמידי חכמים יראי ה' חסידים ואנשי מעשה (כ"ב מרן רבינו של"א).

כסא דברכתא (מג)

כוס של סידור קידושין

הסוברים שלא לברך בפה"ג על כוס של ז' ברכות

אין מברכין על כוס דששה ברכות ברא פרי הגפן, כיון שכבר בירך ברכה זו על כוס ברסת המזון, כי אין נכון לברך פעמים. (תפי' פסחים דף ק"ב)

מביאים כוס אחר ואומר עליו ז' ברכות, וחוזר ולקח כוס של ברכת המזון ומברך עליו ברא פרי הגפן, ואל תתמה שמביאין כוס לומר ברכות ואין אומרים עליו בפה"ג, דכה"ג אמרינן לקמן רב אשי בירך אכסא קמא. (רא"ש שם)

המברך ברה"מ? אינו שותה

המברך אינו שותה כלל מהכוס דז' ברכות. (ס' של שלמה)

מנהג העולם שמברך לעצמו בפה"ג

העולם נוהגים כעת להאומר ששה ברכות הוא מברך גם כן ברא פרי הגפן בפני עצמו ולא ידעתי מני"ל. (שו"ת משיב הלכה)

המברך ברה"מ? מוציא את המברך ז' ברכות בברכת בפה"ג

נראה דיכול אחד לברך ברסת המזון ויוציא כולם, וששה ברכות יכול ליתן לאחר לברך, ואח"כ מברך המברך ברה"מ" בפה"ג על כוס שלו, ומוציא אף לאתו שבידו ז' ברכות. (ספר המקנה)

כל אחד מברך בפה"ג על כוסו

אולם לא ידעתי, מדוע לא יברכו שניהם כל אחד על כוסו ברא פרי הגפן, וישתה כל אחד שיעור רביעיית, ואח"כ יעברו הכוסות כמנהג, ובה יצאנו מידי כל החששות, וכמדומה שראיתי כן מיחידי סגולה, אבל על פי רוב אין נוהגין כן, ולעניות דעתי תיקון גדול היה לתקן כן. (שולחן הערוך)

לערב את הכוסות

מערבין הכוסות זה בזה ושותה החתן ואחר כך תשתה הכלה אחריו. (פתחור ויטרי)

גם המברך והמסובין יטעמו

מערב יין הכוסות זה בזה ויטעום המברך והמסובין. (חופת חנינים)

ומנהגינו שהמברך והחתן והכלה וכל המסובין שותין מכוסות של ברכה הללו. (שולחן הערוך)

מכוס ז' ברכות לחתן כלה ומכוס ברה"מ? למסובין

מערבין הכוסות זה עם זה, ושותין המברך ברכת המזון והמברך ברכת חתנים כל אחד מכוס שבידו, ומכוס של ברכת חתנים נותנים לחתן ולכלה, ומכוס ברה"מ" נותנים למסובין. (גף חתנים)

היכי דמי תשובה

דף יב: אי דעבד תשובה כל ימי נמי דתניא עבר על מצות עשה ועשה תשובה לא זז ממש עד שמוחלין לו.

בבבי יששכר (תשרי ד' י"ג) העלה ארוכה ומרפא גם למצות לא תעשה וכריתות וכו', דאע"ג דתשובה לבדה אינה מועלת רק לביטול מצות עשה, אבל לעונות צריך לחילוקי כפרה כידוע, אמנם יש סגולה בזה מה שאמרו בזוהר (במדבר) שע"י המסירות נפש האמיתי בלב בשעת קריאת שמע איתחשיב ל' כאלו מסר נפשו בפועל על קדושת שמו ית"ש ויחודו ואחדותו, ואמרו שם דאפי' אותן עבירות שנאמר עליהם אם יכופר העון הזה לכם עד וכו', הכל מתכפר ע"י העדות הזה שמעיד האדם בשעת קריאת שמע ומקבל על עצמו מסירות נפש בכח, ועפ"ז א"ש דאע"פ שכתבו המקובלים שכל התורה ומצות שהאדם עוסק בעודו ורע לא לרצון ואדרבא וכו', וכמו שאמר הנביא נירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים, ולפ"ז מה יעשה האדם קודם שישבו וקודם שקיבל ד' חילוקי כפרה, וכי ס"ד שיתבטל מתורה ומצות, אבל הסגולה לזה תשובה גרידתא בכל זמן ועידן קודם שיעסק באיזה מצוה ותורה, ואם תאמר הרי תשובה גרידתא לא מותי רק לביטול מצות עשה, הנה הסגולה היא הקריאת שמע במסירות נפש בצירוף התשובה.

יוהכ"פ מכפר אף לשאינם שבים

דף י"ג. רבי אומר על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יום הכיפורים מכפר וכו'.

כתב **המאור עינים** (הא"י) דלכאורה קשה האיך אפשר שרבי סובר שיהי"פ מכפר אף לשאינם שבים, הלא אמרו חז"ל כל האומר הקב"ה וותרן וכו', אך נראה דודאי בלא תשובה אינה כלום, אף הפי' ע"פ משאר"ל בזה"ק (י"ח) על עון הו"ל כולו חובין תליין בתויבתא לבר מהאי, וזה שאמר אף לשאינם שבים, ר"ל אף לאותן שאינם מקבלין אותם בתשובה כל השנה דהיינו על עון תג"ל ביהכ"פ מקבלין אותם.

ורביה"ק ז"ע בדברי **יואל** (י"ב) כתב דהגם שלכאורה מפשטות הגמ' לא נראה כן, דאמרו ז"ל האומר אחטא ואשיב אין יו"כ מכפר, ולפי הנ"ל דמ"ש רבי שיהי"פ מכפר אף על שאינם שבים הכונה על הני דלא מתיי עליהם תשובה, ה' צריך שיו"כ יכפר גם על זה אף שתשובה לא מתיי עליו, אמנם גברא רבא אמר מילתא בודאי שכן הוא, דבר גדול דיבר בזה שעל חטא הידוע באמת מתיי יו"כ לכפר עליו, דהתשובה שעושין ביום זה היא בחינה גדולה ומתקבלת בודאי באין מונוע, ועפ"ז י"ל כי ביום זה יכפר וכו' מכל חטאתיכם, כל לרבות גם את חטא הידוע שבשאר ימות השנה לא מתיי עליו תשובה, מ"מ ביהכ"פ מתיי תשובה גם בזה וכנ"ל.

קהל יטב לב ד'סאטמאר

מוסדות יטב לב בוליא ויואל משה בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א פניחוק ירושלים תובביא

ושלמו ימי אבלך

מתוך יגון צער, נמנע תחומיני בשעה, קדם האי נפלא קירא, עונד לימשע תדירא, יום ויללה לא ישתת לעונן קהלתנו ותעשרה, קובע עתים לתורה תפארת שבתפארת, און ביכולת הסדום, במעלות ומדות צמודים, ה"ה

הרה"ח ר' דוד מאיר ווייס שליט"א

חבר הנהלת מוסדותינו - חבר הנהלת בולייט ואתנו עמנו כל משפחתו החשובה שיחיו

היושבים בעסקי החכא על פטירת אביהם הרה"ח ר' ישכר דוב ב"ר יוסף חיים ז"ל

המקום יתום אוננים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, וישלח לכם תחומים בכפלים, ויהיה שלא ישמע ענה, שבר וטוה, אך טוב וחכם ירדפוסם כל הימים עדי נגה לתחיית נשתי ענני ישראל חרומים, בבית משוהו הדין תמים, אמן.

הכ"ו המשתתפים בעצרכם ודורו הנהלת המוסדות - הנהלת הכולל

Cong. Yetev Lev D'Satmar JERUSALEM

קהל יטב לב ד'סאטמאר

היהדות ולהלל לשמך הגדול

הגה"צ דומ"צ דקהילתינו שליט"א

ביום ב' נר ב' דחנוכה - וביום א' ליל זאת חנוכה בשעה 8:30 בערב

ויהי"ר שיע"י הארת נר חנוכה נזכה לג' מצוה ותורה אור, ונזכה להמשיך השפעות קדושת מיימים אלך, עדי נזכה לבאות טא"צ בב"א

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א פניחוק ירושלים תובביא

ברכת מזל טוב

באותה כבוד ויקר וברשמי נול שומחה, הננו משגרים בה בראשיתנו ואחולטני, אל מול ידידינו אנ"ש פניה"ק.

הרה"ח יוסף חיים גרינוואלד הי"ו לרגל הולדת בתו הקידושה רבא בבית מדרשינו יברך משה'

וזאת הברכה, שתרו רוב נחת וקדושה מהם וטוב ונצל הצאי תלמידי, אמ"ר.

התורה והברכה

לדידינו החשוב מה"ר פנחס הכהן בינדער שליט"א אר"י נר סבו נכבד להצאת גלונינו לע"י אמו בית שרה חלל ב"י שלמה יוסף ע"ה נלב"ע ב"ח כסלו ת.צ.צ.ב.ה.

הלך גדול

מהוצאת הגליון נתמרב לעילוי נשמת הרה"ח ר' יודא ב"ר שלמה ז"ל נלב"ע ב"ח כסלו ת.צ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב
בשמה רבה, ארץ בוכה מרובה, אל כבוד ניסי המהולל מורה ונבונה אצלו מכולל שוק בתמורה על דלמי המורה, מלוותי וסודותי לראש עתה, כבוד שבו מפארים בחילולים ותארים, לרגל הולדת בתו למנו"ט
הרה"ח יוסף חיים גרינוואלד הי"ו ותעדי למנין עתיתי, בעיך ברתני, שתמכה לירות טוב דתת קדושה בכל ירח, אמן ואמן, הכ"ו כ"ס המוסד מסיב רב, ישיבאל דוב קליין

ברכת מזל טוב
בסמני טוב ובמול טוב, אביע ברכות לרוב, אל די די האברך העלה, פאר המעלה תביב ואחוב, לב רוב, ה"ה הרה"ח יודא ארי וויינבערגער הי"ו לרגל הולדת בתו למנו"ט
יהי"ר שימחה לגדלו ולתנובו ע"ד תמורה וירדיא אמן כמערות ומוצות יצבי ירחי' ראזנבערג

ברכת מזל טוב
ברכותינו שלוחה קדם ידידינו הנעלה והחשוב, זו רוב לו סביב, תורת ה' הוא אציר, מעטיר בכל המדות והמעלות, הרה"ח יוסף חיים גרינוואלד הי"ו לרגל הולדת בתו למנו"ט
יהי"ר שימחה לגדלו ולתנובו ע"ד תמורה וירדיא אמן משה ג'ר סופר, יוסף קאלקניק, דוד דור דאדוואויטש